

From: 10.2.e
To: 10.2.e ; 10.2.e
Subject: FW: STRIKT VERTROUWELIJK - presentatie reisbranche
Date: woensdag 20 mei 2020 08:19:39
Attachments: [Noodzaak tijdelijke steunmaatregel reisbranche ANVR.pdf](#)

Goedemorgen 10.2.e en 10.2.e,
 10.2.e heeft deze week verlof. Weten jullie meer van onderstaande af?

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e (NL)

Verzonden: woensdag 20 mei 2020 00:00

Aan: 10.2.e

CC: 10.2.e ; Secretariaat Topsectoren

Onderwerp: Re: STRIKT VERTROUWELIJK - presentatie reisbranche

Beste 10.2.e

Ik vroeg mij af of jij inmiddels meer weet, ANVR zou graag naar aanleiding van ons telefonisch overleg verder praten.

Bijgaand nog een geupdate versie van onze powerpoint, zoals aangegeven in ons overleg zijn er nog een aantal recente ontwikkelingen van belang die we hierin hebben meegenomen.

Met vriendelijke groet/kind regards,

10.2.e

PwC Legal | Partner

+31(0)6 10.2.e

Management Assistant: 10.2.e, +31(0)6 10.2.e

10.2.e [@pwc.com](#)

PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284)

Thomas R. Malthusstraat 5 | 1066 JR | Postbus 90358 | 1006 BJ | Amsterdam

www.pwc.nl

Op wo 13 mei 2020 om 17:34 schreef 10.2.e 10.2.e [@minezk.nl](#)>:

Beste 10.2.e

Ik heb je presentatie even bij een paar collega's uitgezet. Ok als we vrijdag even bellen? @10.2.e wil je voor vrijdag een afspraak maken van een half uur? Graag ook met 10.2.e erbij en 10.2.e optioneel.

Vriendelijke groet,

10.2.e

Van: 10.2.e (NL) 10.2.e [@pwc.com](#)>

Verzonden: woensdag 13 mei 2020 16:57

Aan: 10.2.e [@minezk.nl](#)>

CC: 10.2.e [@minezk.nl](#)>; 10.2.e

10.2.e [@minezk.nl](#)>; 10.2.e [@minezk.nl](#)>

Onderwerp: Re: STRIKT VERTROUWELIJK - presentatie reisbranche

Ha 10.2.e

Dank voor snelle reactie. 10.2.e schikt het om einde middag even te bellen? Zo ja, op welk nummer ben jij bereikbaar?

Met vriendelijke groet/kind regards,

10.2.e

PwC Legal | Partner

+31(0)6 10.2.e

Management Assistant: 10.2.e, +31(0)6 10.2.e

10.2.e [@pwc.com](#)

PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284)
Thomas R. Malthusstraat 5 | 1066 JR | Postbus 90358 | 1006 BJ | Amsterdam
www.pwc.nl

Op wo 13 mei 2020 om 08:39 schreef 10.2.e)
10.2.e @minezk.nl>:

Ha 10.2.e
Jazeker, had het intern al nagevraagd.
Je kan het beste contact opnemen met 10.2.e of anders 10.2.e (zie cc).
Groet,

10.2.e
Van: 10.2.e (NL) <10.2.e@pwc.com>

Verzonden: woensdag 13 mei 2020 08:36

Aan: 10.2.e <10.2.e@minezk.nl>

Onderwerp: Re: STRIKT VERTROUWELIJK - presentatie reisbranche

Beste 10.2.e

Is onderstaande mail in goede orde ontvangen? Ik vroeg mij af of je naar aanleiding van ons telefonisch contact afgelopen vrijdag al weet met wie wij binnen EZK contact kunnen opnemen. Neem bij vragen vooral contact op met mij.

Met vriendelijke groet/kind regards,

10.2.e

PwC Legal | Partner

+31(0)6 10.2.e

Management Assistant: 10.2.e, +31(0)6 10.2.e
10.2.e @pwc.com

PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284)

Thomas R. Malthusstraat 5 | 1066 JR | Postbus 90358 | 1006 BJ | Amsterdam

www.pwc.nl

Op za 9 mei 2020 om 13:45 schreef 10.2.e (NL) 10.2.e @pwc.com>:

Beste 10.2.e,

Dank nogmaals voor het telefonisch overleg van gistermiddag. Zoals besproken bijgaand de presentatie over de impact van de coronacrisis op - en maatregel voor - de reisbranche. Nadrukkelijk nog een 'levend document'. Zodra jij weet wie binnen EZK de juiste persoon is om dit te bespreken zal ik dit met ANVR en SGR nader afstemmen. Bel me vooral bij vragen of eventuele opmerkingen, gerust ook dit weekend.

Met vriendelijke groet/kind regards,

10.2.e

PwC Legal | Partner

+31(0)6 10.2.e

Management Assistant: 10.2.e, +31(0)6 10.2.e
10.2.e @pwc.com

PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284)

Thomas R. Malthusstraat 5 | 1066 JR | Postbus 90358 | 1006 BJ | Amsterdam

www.pwc.nl

'PwC' is the brand under which PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (Chamber of Commerce 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (Chamber of Commerce 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (Chamber of Commerce 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (Chamber of Commerce 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (Chamber of Commerce 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (Chamber of Commerce 34180289) and other companies operate and provide services. These services are governed by General Terms & Conditions ('algemene voorwaarden'), which include provisions regarding our liability. Purchases by these companies are governed by General Terms and Conditions of Purchase ('algemene inkoopvoorwaarden').

At www.pwc.nl more detailed information on these companies is available, including these General Terms and Conditions and the General Terms and Conditions of Purchase, which have also been filed at the Amsterdam Chamber of Commerce.

34a

ANVR

Covid-19 impact op de reisbranche

18 mei 2020

**Concept - enkel bedoeld voor
discussiedoeleinden. Strikt vertrouwelijk.**

Introductie

Aanleiding

- Deze presentatie is opgesteld door de Algemene Nederlandse Vereniging van Reisondernemingen (ANVR) en de Stichting Garantiefonds Reisgelden (SGR), in samenwerking met PwC.
- De presentatie gaat in op de gevolgen van Covid-19 op de reisbranche als geheel, welke sectorspecifieke moeilijkheden hier spelen en welke financiële nood als consequentie hiervan is ontstaan.
- Zoals al aangegeven in het persbericht van de Rijksoverheid van 17 maart jl. zijn de consequenties voor de reissector aanzienlijk. De Rijksoverheid heeft de reissector aangewezen als één van de zwaarst getroffen sectoren.

Bespreekpunten

- Graag zouden wij (ANVR & SGR, met ondersteuning vanuit PwC) het gesprek met het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (hierna: EZK) aangaan over steunmogelijkheden in de reisbranche.
- We realiseren ons dat uw departement zich hard inspant voor de gehele Nederlandse economie– wij spreken daarom graag met u over hoe wij dit proces gezamenlijk kunnen invullen en wij u zoveel mogelijk kunnen faciliteren met betrekking tot de benodigde onderbouwing.

OUTLINE

Een open gesprek over mogelijkheden

Deze presentatie dient ter structurering van een dialoog om samen met EZK een mogelijke steunregeling vorm te geven ten behoeve van de reissector.

In de volgende slides wordt nader ingegaan op onderstaande onderwerpen.

De ANVR, haar leden en de (voorlopige) impact van Covid-19. Tevens wordt een eerste beeld gegeven van de omvang van beoogde steun;

De wijze waarop ANVR en SGR samenwerken, met het oog op de bestaande “*corona-vouchers*” en de (parallele) steunmaatregel waarover SGR met EZK in gesprek is;

Hoe de mogelijke steunmaatregel vanuit EZK aan de reisbranche er uit kan zien.

Aan het einde van deze presentatie komen wij tot slot met een voorstel voor een ‘*roadmap*’ voor de komende periode, vanzelfsprekend ter nadere afstemming.

1

Gevolgen van de
Covid-19 uitbraak
voor de reisbranche

Impact Covid-19 uitbraak op reissector

Covid-19 raakt de reissector disproportioneel hard

valt buiten de reikwijdte

De reisbranche wordt, naast de generieke vraaguitval, gekenmerkt door een unieke, sectorspecifieke, kostenpost – **annuleringsschade**. Het gaat om kosten van:

- (1) reeds geboekte reizen die nog moeten aanvangen maar geannuleerd zijn en waarvan de reissom geheel aan de reiziger moet worden terugbetaald; en
- (2) reizen die in uitvoering waren waarvoor de reisorganisatie een zorgplicht kent en kosten heeft geïncasseerd als gevolg van repatriëring/aanpassing.

valt buiten de reikwijdte

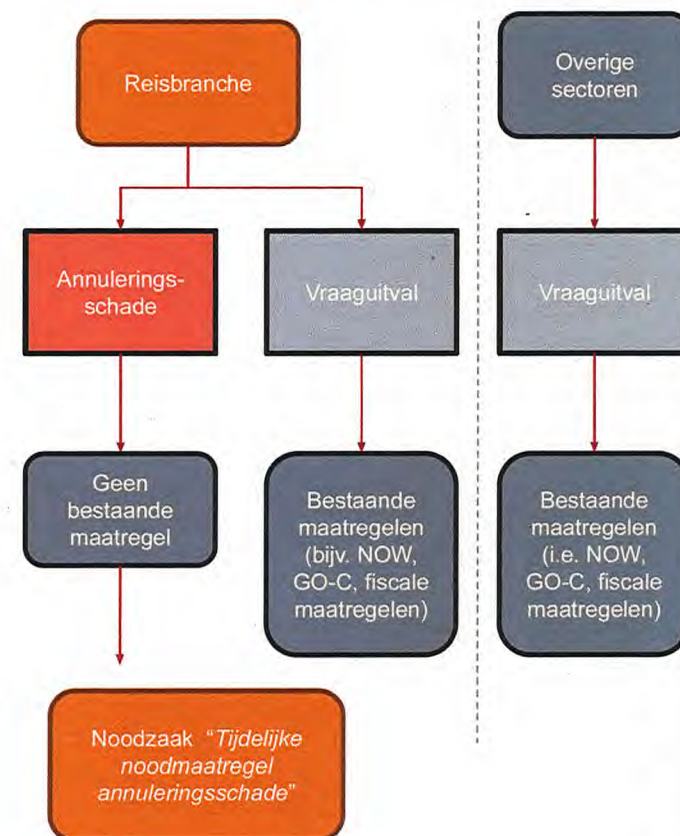

Brussel erkent de problematiek in de branche en stelt pakket voor dat nationale steun mogelijk maakt

Het belang van compensatie van de reissector is onderkend door de Europese Commissie (EC). Op 13 mei jl. heeft de EC een pakket van maatregelen voor de toerismesector aangekondigd, waarbij de EC en de Lidstaten gezamenlijk steun geven. Het pakket is bedoeld om de EU-landen te helpen bij het geleidelijk opheffen van de reisbeperkingen en het heropenen van de reissector. De uitgangspunten bij het financiële aspect van het pakket zijn als volgt:

- De EC past de regels voor staatssteun heel flexibel toe, zodat de lidstaten vergaande garantieregelingen voor vouchers of andere liquiditeitsmaatregelen mogen invoeren.
- Het pakket maakt brede steun aan reisbedrijven mogelijk en dekt ook de claims van reizigers ten aanzien van reizen/tickets die als gevolg van Covid-19 niet kunnen worden uitgevoerd.
- De EC erkent hierbij de specifieke liquiditeitsnood van de reissector. De EC roept Lidstaten expliciet op nationale steunregelingen te treffen als blijkt dat bedrijven in de reissector behoefte hebben aan liquiditeitssteun. Alle Nederlandse reisorganisaties hebben overduidelijk behoefte aan concrete steun. De redenen worden hierna verder toegelicht.

unieke kostenpost reisbranche

2

Corona-vouchers in
relatie tot
annuleringschade

De ANVR werkt nauw samen met de SGR, die garant staat voor de “corona-vouchers”.

Deze vouchers bieden geen structurele oplossing.

Deze twee organisaties kunnen bovendien gedeeltelijk worden gezien als “communicerende vaten”: indien een reisorganisatie failliet gaat, komt er meer druk op de SGR- garantie (1/2)

De corona-vouchers vormen geen structurele oplossing

Toen in de eerste maanden van 2020 de ernst van Covid-19 duidelijker werd, hebben ANVR en SGR samen het “corona-voucher”-systeem met terugbetalingsgarantie (uitgevoerd door SGR) ontwikkeld. De voucher geeft de klant de optie om de reis op een later moment uit te voeren, of een recht op terugbetaling van de reissom na minimaal zes maanden.

Dit systeem heeft de sector behoed van het grootschalig terug moeten betalen van geannuleerde reizen (een “bankrun”). Dit heeft de reisorganisaties de broodnodige ademruimte gegeven om financiering te proberen te verkrijgen voor mogelijke terugbetaling, maar de vouchers zijn **geen** structurele oplossing; de reis moet op enig moment worden uitgevoerd en dus opnieuw worden ingekocht.

Twée regelingen die in elkaars verlengde liggen

De reissector verkeert in een lastige situatie. Een groot gedeelte van 2020 kan als “verloren” worden beschouwd. Het op orde krijgen van de kasstromen is een moeilijke opgave; inkomsten uit de dienstverlening zullen op zijn best gering zijn in 2020, en mogelijk ook in 2021.

De ANVR en SGR zetten in op twee regelingen, die in elkaars verlengde liggen:

1. **Steun voor Annuleringsschade (deze presentatie)** – steun om reisorganisaties overeind te houden, zodat deze de reeds geboekte reizen op een later moment alsnog kunnen uitvoeren of (door de reiziger reeds betaalde reis) terugbetalen. Hiermee wordt een beroep op de SGR-garantie voorkomen;
2. **SGR-garantie** – indien een reisorganisatie bij financieel onvermogen niet meer kan voldoen aan de verplichte terugbetaling aan klanten (al dan niet via het vouchersysteem), zal de SGR zorgen voor terugbetaling.

De ANVR werkt nauw samen met de SGR, die garant staat voor de “corona-vouchers”.

Deze vouchers bieden geen structurele oplossing.

Deze twee organisaties kunnen bovendien gedeeltelijk worden gezien als “communicerende vaten”: indien een reisorganisatie failliet gaat, komt er meer druk op de SGR-garantie (2/2)

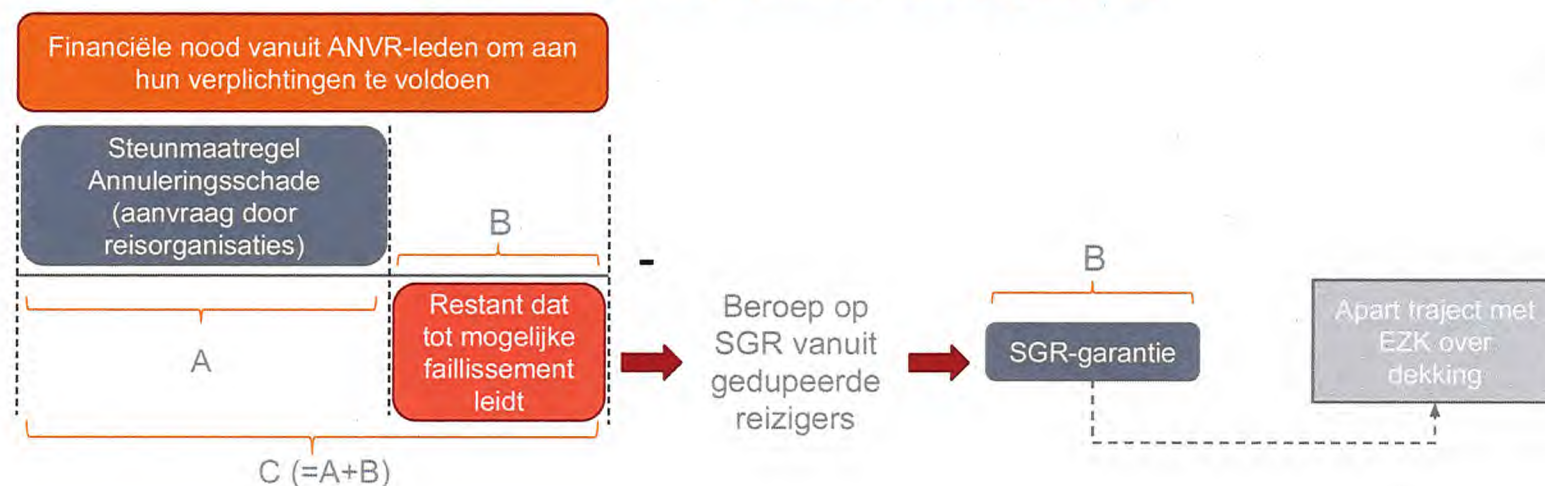
Een stevige steunmaatregel voor RO's bespaart druk op de SGR

ANVR zet in op gedegen steunmaatregelen om zoveel mogelijk reisorganisaties te ondersteunen.

Onderstaand figuur laat zien dat indien reisorganisaties omvallen, de druk uiteindelijk bij de SGR komt en ook lasten voor de consument met zich meebrengt (aanvraagprocedure etc.).

De twee regelingen zijn daarom communicerende vaten – een sterkere regeling ter compensatie van de annuleringschade (“grotere A”) voorkomt dat gezonde reisorganisaties toch faillissement dienen aan te vragen met als gevolg dat reizigers zich beroepen op de SGR-garantie (“kleinere B”).

Visualisatie relatie tussen de twee regelingen

Valt buiten de reikwijdte

Valt buiten de reikwijdte

Valt buiten de reikwijdte

Valt buiten de reikwijdte

Valt buiten de reikwijdte

Valt buiten de reikwijdte

Valt buiten de reikwijdte

Valt buiten de reikwijdte

valt buiten de reikwijdte

pwc.nl

© 2020 PwC. All rights reserved. Not for further distribution without the prior written permission of PwC.

"PwC" refers to the network of member firms of PricewaterhouseCoopers International Limited (PwCIL), or, as the context requires, individual member firms of the PwC network.

Please see www.pwc.com/structure for further details.

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Subject: RE: Bevestiging afspraak Mona Keijzer
Date: vrijdag 22 mei 2020 14:24:27
Attachments: [image001.jpg](#)
[image002.jpg](#)

Hi 10.2.,
 Het staat genoteerd en bedankt voor het doorgeven van de spreekpunten.
 Fijn weekend.
 Groeten,
 10.2.e

Van: 10.2.e

Verzonden: vrijdag 22 mei 2020 13:24

Aan: 10.2.e

CC: 10.2.e

Onderwerp: RE: Bevestiging afspraak Mona Keijzer

Hi 10.2.e goedemiddag,

Met jouw welbevinden nog een aanvulling op de delegatie. Graag komt ook mevrouw 10.2.e
 10.2.e (lid Raad van bestuur) van SGR (Stichting Garantiefonds Reisgelden) mee aankomende
 dinsdag.

Fijn weekend en tot volgende week.

Met hartelijke groet,

10.2.e

Consumentenzaken en Sociaal Beleid

Storkstraat 24, 3833 LB Leusden

Tel. +31 (0)6 10.2.e

Van: 10.2.e

Verzonden: donderdag 21 mei 2020 10:25

Aan: 10.2.e 10.2.e @minezk.nl>

CC: 10.2.e) <10.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: RE: Bevestiging afspraak Mona Keijzer

Hoi 10.2.e, goedemorgen,

In onderstaande mail zegde ik toe te komen met (puntsgewijs) onderwerpen die we zouden
 willen bespreken. Iets later dan gedacht, waarvoor excuses, hierbij:

Agendapunten voor overleg staatssecretaris Mona Keijzer en de ANVR:

1. Korte uitleg specifieke en bijzondere problematiek reissector
 (annuleringsschade/repatriëring/omzetschade).
2. Liquiditeit en vouchers: een goede maar tijdelijke en aflopende oplossing.
3. Belofte kabinet in 1e pakket noodmaatregelen (maatregel nr. 8) voor sectorspecifieke
 steunmaatregelen.
4. ANVR-voorstel voor aanpak:
 - a. plan voor compensatie annuleringsschade.
 - b. plan voor garantie op vouchers.
4. Invulling en nadere afspraken.

Misschien zijn er ook onderwerpen die de staatssecretaris zou willen bespreken, dan horen we dat natuurlijk graag.

Fijn Hemelvaartsweekend gewenst en tot volgende week.

Met hartelijke groet,

10.2.e

Consumentenzaken en Sociaal Beleid

Storkstraat 24, 3833 LB Leusden

Tel. +31 (0)6 10.2.e

Van: 10.2.e

Verzonden: woensdag 20 mei 2020 14:15

Aan: 10.2.e <10.2.e@minezk.nl>

CC: 10.2.e <10.2.e@minezk.nl>

Onderwerp: RE: Bevestiging afspraak Mona Keijzer

Beste 10.2.e goedemiddag,

Veel dank voor je email en opvolgende telefoontje. Graag bevestig ik hier onze aanwezigheid volgende week dinsdag.

Indien de ruimte het toelaat komen we graag met de volgende delegatie:

10.2.e (Managing Director TUI Nederland)

10.2.e (CEO Corendon Nederland)

10.2.e (voorzitter ANVR)

10.2.e (Adjunct-directeur ANVR)

10.2.e (Consumentenzaken ANVR)

In de loop van de dag komen we met (puntsgewijs) de onderwerpen die we graag willen bespreken.

Met hartelijke groet,

10.2.e

Consumentenzaken en Sociaal Beleid

Storkstraat 24, 3833 LB Leusden

Tel. +31 (0)6 10.2.e

Van: 10.2.e <10.2.e@minezk.nl>

Verzonden: woensdag 20 mei 2020 10:15

Aan: 10.2.e <10.2.e@anvr.nl>

CC: 10.2.e <10.2.e@minezk.nl>

Onderwerp: Bevestiging afspraak Mona Keijzer

Beste 10.2.e,

Mijn naam is 10.2.e werkzaam bij directie Mededinging en Consumenten van het ministerie van EZK. Ik ben een collega van 10.2.e en 10.2.e Ik zou je graag hierbij willen laten weten dat een afspraak met staatssecretaris Mona Keijzer definitief is ingepland op **dinsdag 26 mei van 17.15 – 18.00 uur** op de kamer van de Staatssecretaris bij het ministerie van EZK.

Geachte voorzitter,

Vanwege de coronacrisis hebben reisorganisaties tussen half maart en 31 mei op grote schaal pakketreizen geannuleerd en hebben consumenten voor hun geannuleerde reizen reisvouchers gekregen. Om acute druk op de liquide middelen van reisorganisaties te beperken heeft de Stichting Garantiefonds Reisgelden (SGR) op 16 maart jl. besloten om de uitgifte van reisvouchers te ondersteunen door deze onder te brengen in de garantieregeling [\[LINK NAAR BESLUIT WEBSITE SGR\]](#). Om te borgen dat de vouchers van consumenten gedekt blijven en consumenten hun geld terugkrijgen bij faillissement van een reisorganisatie heeft de SGR een verzoek om steun bij de overheid ingediend. Zonder het verlenen van steun zal de SGR reisvouchers na 1 juni niet langer van een garantie kunnen voorzien.

Het kabinet heeft besloten om dit verzoek in te willigen en SGR een leningsfaciliteit te verstrekken van €150 miljoen. Met het verkrijgen van steun in de vorm van een lening kan SGR consumenten schadeloos blijven stellen in geval van faillissementen van de aangesloten reisorganisaties. Tevens kan door deze steun het vouchersysteem in stand blijven. Hiermee wordt voorkomen dat consumenten massaal hun reisgelden terugvragen bij annuleringen. Dit zou onnodig veel druk op de liquiditeiten van reisorganisaties leggen met mogelijke faillissementen tot gevolg.

In de brief zal ik uiteenzetten wat de noodzaak is voor overheidsingrijpen is hoe deze steunmaatregel wordt vormgegeven.

Achtergrond

Op basis van de EU richtlijn Pakketreizen [\[PM JUISTE NAAM & VERWIJZING\]](#) zijn lidstaten verplicht om ervoor te zorgen dat de op hun grondgebied gevestigde reisorganisaties zekerheid stellen voor de terugbetaling van vooruitbetaalde bedragen van pakketreizen indien reisorganisaties failliet gaan.

In Nederland geeft onder andere de SGR invulling aan de Wet op de Reisovereenkomst [\[PM VERWIJZING\]](#) door reisorganisaties te voorzien van een garantie aan consumenten en consumenten schadeloos te stellen bij een faillissement van een aangesloten organisatie. Bij de SGR zijn ongeveer 750 reisorganisaties aangesloten. [\[PM NOG INFO OVER ANDERE FONDSEN?\]](#)

SGR heeft een eigen vermogen van circa 80 miljoen euro. Dit vermogen is in het verleden opgebouwd door bijdrages van reizigers per boeking. Sinds 1999 wordt echter geen bijdrage meer gevraagd. Daarnaast kan SGR bij faillissement aanspraak maken op bankgaranties van aangesloten reisorganisaties om consumenten schadeloos te stellen. In normale omstandigheden kan de compensatie van consumenten voor een groot deel uit deze bankgaranties gedekt worden.

Door het dekken van de reisvouchers en de moeilijke omstandigheden in de sector begint de dekkinggraad van SGR echter ontoereikend te worden. Tot en met 31 mei is er voor ongeveer €425 miljoen aan vouchers afgegeven en gedekt. Afhankelijk van hoe lang er nog vouchers worden afgegeven vanwege het niet op gang komen van de reismarkt kan dit tot eind 2020 oplopen tot ongeveer €900 miljoen.

Voor het dekken van schades veroorzaakt door faillissementen van reisorganisaties heeft de SGR per reisorganisatie een bankgarantie beschikbaar (in totaal ongeveer €210 miljoen) en €80 miljoen aan eigen vermogen. Elke bankgarantie is gekoppeld aan een afzonderlijke reisorganisatie en alleen uit te winnen is bij faillissement van die specifieke reisorganisatie. Op het moment dat de bankgarantie ontoereikend is dan dient het eigen vermogen van SGR aangewend te worden om de resterende schade te dekken.

Noodzaak

Er bestaat een reële kans dat - in het geval van een aanzienlijk aantal faillissementen in de sector - het eigen vermogen van SGR niet voldoende zal zijn om alle schades te dekken. De te verwachte schades zijn gegeven de bijzonderheid van deze crisis niet te voorspellen. De hoogte hiervan is namelijk afhankelijk van, het aantal faillissementen, het bedrag dat aan reisvouchers wordt afgegeven en het type ondernemingen dat failliet gaat (grote of kleine reisorganisaties).

Gegeven deze onzekerheden acht het kabinet het noodzakelijk dat de SGR steun krijgt zodat de organisatie te allen tijde in staat is consumenten schadeloos te stellen. Dit voorkomt ook een verschil in behandeling van consumenten die voor 1 juni een voucher hebben gekregen (wel gedekt door de SGR) en consumenten die na 1 juni een voucher krijgen.

Vormgeving steunmaatregel

valt buiten de reikwijdte

Voorwaarden lening

valt buiten de reikwijdte

Risico's

[PM RISICO VAN NIETS DOEN EN NOGMAALS NUT EN NOODZAAK OPLOSSING BENADRUKKEN]

Tot slot

Ik zal met de SGR in gesprek blijven en de uitwerking van de in deze brief geschetste oplossing nauwlettend volgen. Mocht de komende periode blijken dat de middelen uit de toegezegde leningsfaciliteit ontoereikend zijn in het schadeloos stellen van consumenten dan ben ik bereid om met de sector en SGR aanvullende oplossingen te zoeken.